AZ ÉRTELMISÉG SZERVEZÉSE.

Írta: HERMANNE LUDWIG BLANKA, Medgyes.

Hueber Viktor egy röpiratot írt a tavasszal, melyet elküldött azoknak a nagy egyéniségeknek. kikről azt hiszi. hogy ma legnagyobb hatásuk van és lehet az emberiségre. A röpiratra nagyon sokan válaszoltak s a válaszok mind arra szolgálnak. hogy Hueber eszméjét minden oldalról megvilágítsák. megvitassák. elismerjék vagy gáncsolják. A röpiratból magából. elő- és utószavából s a reá válaszoló levelek- és cikkekből tekintélyes könyv lett, mely novemberben Johann Ambrosius Barthnál Leipzigben harmadik kiadásban jelent meg.

Mint a forgószél, úgy fog ez a könyv rohanni. emberektől emberekhez jutni s nagyon rövid időn belül századok százai és ezrek ezrei bibliájuk mellé fogják helyezni a könyvespolcon − bibliai igazságok mellé a szívükben. A világsajtó már akkor is foglalkozott vele, amikor még csak kis kör ismerte. most azonban. azt hiszem. napról-napra fogunk vele találkozni s nemcsak a nagyok nagyjai, hanem a legigénytelenebb emberek is örömmel fogják Hueber Viktor nevét hallani.

Egy eddig teljesen ismeretlen név. De kell hogy megismerjük. kell hogy tudomást vegyünk róla. Ha mindenütt. úgy nálunk is, hisz mi is azokhoz tartozóknak tudjuk magunkat. kik a legelői haladókkal is lépést tudunk tartani. Ha egy idegen embert látunk. majdnem mindig az ötlik szemünkbe. hogy ismerőseink közül valakihez hasonlítsuk. S ha valakit csak a lelkén át, a szavain át látunk, akkor mások lelkéhez, szavaihoz hasonlítjuk. Természetesen mindazokhoz, kik hozzánk közel állanak.

Huebert olvasva is így fogunk felkiáltani: hisz ez egy Napoleon − új Marx, egy magasabbfokú Comte! Az embernek St. Simon jut eszébe − hisz ez valódi Krisztus − nincs ebben sok nietzschei?

Mindegyikből van, igen. Az, hogy nagyszabásúan emberi! Mint mindezek és még azok a sokak, kiket talán nem ismerünk, az emberek megváltásáért, nagyobb-szabású újult emberi létért küzd, az emberiséget emelni. vezetni akarja új célok felé. új utakon. új eszközökkel s módokkal.

A végcél. amit maga előtt lát: a természettel való küzdés alól. a munka alól. az „arcod verejtékével keressed mindennapi kenyeredet” ístenátka alól felszabadított ember. Hogy is mondta Petőfi?

„Ha majd a bőség kosarából
Mindenki egyaránt vehet.
Ha majd a jognak asztalánál
Mind egyaránt foglal helyet,
Ha majd a szellem napvilága
Ragyog minden ház ablakán:
Akkor mondhatjuk, hogy megálljunk,
Mert itt van már a Kánaán.”

Hueber azonban nemcsak egyenlő bőséget, nemcsak egyenlő jogokat. nemcsak egyenlő szellemi felvilágosodottságot kíván az emberiségnek, hanem egyenlő szabadságot abban, hogy ne munkájuk, hanem foglalkozásuk legyen az összes embereknek. Ne gondoljuk. hogy ez csak üres szóelforgatás. Igen nagy különbség van munka és foglalkozás között. A foglalkozás olyan dolog. melyre hivatásunk van. mit örömből. lelki szükségből. kedvből, de komolyan végzünk; ez felemelő, szívet-lelket kielégítő. A munka az a dolog. amit kényszerűségből végzünk s ami azért lealacsonyító. eldurvító, szívet-lelket ölő. Hueber arra akar vezetni bennünket. hogy ezt a munkát elkerülhessük. Nem dologkerüléssel, nem!

Szerinte minden nehéz munkát, minden alacsony munkát a gépekre kell szorítani, a természetre. Kényszerítenünk kell a művészet, tudomány, technika segítségével a természetet arra. hogy minden kincsét, minden erejét rendelkezésünkre bocsássa, kihasználni minden adományát, úgy. hogy mi csak játszi intézők legyünk, kik csak a csavarokat, gombokat igazgatjuk s mellette egyéni életet élünk.

Hogy ez nem utópia, az bizonyos, mert már a legjobb úton vagyunk feléje s egyáltalán nincs rá szükség,

hogy ezt még gépek használatával villám-, rádium-, gázforrások stb.-vel bővebben magyarázzuk.

De viszont azt sem szabad gondolnunk, hogy mivel tényleg lehetséges ez, egyszerűen be kell várnunk, míg egyszer lassú haladással bekövetkezik. A levegőt ma repülőgépek hasítják. De vájjon ha Leonardo elhitte volna, hogy ez bizony lehetséges, majd egyszer meglesz, s utánna mind, akik csinálták, arra vártak volna, hogy egyszer föléjük repüljön, akkor elindult volna-e egyezer?!

Nem! Nekünk sem szabad várni arra a földi paradicsomra, hanem céltudatosan dolgoznunk kell megteremtésén. Tervszerűen, hadviselés módjára. Itt van a hadvezér Hueber s megmutatja egész tervezetét s felhív mindenkit a csatlakozásra.

Szerinte a küzdelemben hadvezérekre van szükség s ezek mind az emberiség „értelmisége", akiken ő a mélyen gondolkozó s komolyan érző írókat, tudósokat, művészeket, technikusokat s mindazokat érti, kik a haladáson közvetlenül dolgoznak.

Ezeknek teszi feladatává azt, hogy ne egyenkint, külön-külön más úton és módon, hanem tömörülve, szervezkedve, zárt erőhatalommá alakulva indítsák meg a küzdelmet nagyszabásúan, meghatározott tervek szerint. Szervezkedjék az emberiség értelmisége, ahogy eddig szervezkedtek a különféle munkások, iparosok, kereskedők, stb.

A legelső feladatát a szervezett értelmiségnek abban látja, hogy magamagát felszabadítsa. Épenúgy, ahogy a behívott katonák nem lehetnek hadkötelezettségük ideje alatt kocsisok, vagy iskolaszolgák, szabók, írnokok vagy tanítók; az értelmiség sem foglalhatja el az őt megillető hadvezért rangot, amíg a nagytőke, a kapitalizmus igavonója, szolgája, udvari bolondja! Ma pedig az. Minden hatalom a kapitalizmus kezében van s így a tudományban, irodalomban, művészetben csak azt termeltet, amire neki szüksége van. Azért nem haladhatunk. Olyan gépekre, melyek csak száz vagy ezer év múlva kamatoznak, mert ma csak kezdetleges rajzaik készülhetnek, olyan képekre, melyek eszmei tartalmáért a tömeg ma még nem lelkesül, olyan könyvekre, melyek száz évekig tartó kutatások alapjait vetik meg: a tőke nem költ.

Arra kell tehát elsősorban szervezkednie az értelmiségnek, hogy új erkölcsi elveket juttasson érvényre. Ilyenek pl.: „Minden embernek az anyagi javak olyan mértékére van igénye, mely anyagi szükségleteinek megfelel; ezen igények mértéke nem lehet mindenkire nézve egyenlő, de semmi esetre sem korlátlan nagy, hanem észszerű határnak kell lennie." „A mai életküzdelemben minden embernek joga van keresetét annyira kiterjeszteni, amennyire s ameddig bevétele szükségleteinek megfelel; szükségletei észszerű határát meghaladó kereset ugyan általános érdekű. de a fölösleg már nem személyi vagyon, hanem mindenek közös vagyonának tekintendő, melynek felhasználására az egyesnek nincs joga."

Ennek a közös fölöslegvagyonnak kellene fölöslegessé tenni a szellem koldusát s a szellemnek dobott könyöradományokat, ez pótolná az eddigi jótékonycélú intézményeket. Ezeket az erkölcsi elveket elfogadtatni azonban csak úgy lehet, ha azok, kik igazságukat érzik, nem elégesznek meg azzal, hogy ők érzik és tudják, hanem ezt egymásnak és a világnak is tudtára adják 1

A felhívás elhangzott, olvassuk mindannyian s olvassák különösen a nők, mert olyan ember hangoztatja, aki kétséget kizáróan mutatja, hogy reánk is gondol. Hiszen kifejezetten mondja: „Bátor férfiakra és nőkre van szükségünk!"

Igen, ha valakinek, úgy a nőnek van mielőbb szüksége arra, hogy ne munkába fogott igavonó, hanem hivatása szerint foglalkozó ember lehessen! A könyv egyelőre német nyelven kapható, de magyar fordítása készül s nemsokára meg fog jelenni.